

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МОДРИЧА
НАЧЕЛНИК – ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ**

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
о наркоманији на подручју општине и
мјере за њено сузбијање за 2024. годину

Модрича, јануар 2025. године

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Наркоманија или овисност о опојним дрогама је социопатолошка појава која ремети физичко и психичко здравље, социјалну и економску равнотежу, погађа како појединца тако и његову породицу, као и ширу заједницу. Неопходан је комплексан, мултисекторски и систематичан приступ у рјешавању свих облика и фаза ове појаве.

Дроге су психоактивне супстанце природног и синтетичког (вјештачког) поријекла које унесене у организам мијењају једну или више његових функција, те доводе до стварања психичке и/или физичке овисности. Посљедице узимања истих могу бити краткорочне и дугорочне. Краткорочне посљедице се огледају у здравственим тегобама узрокованим директном конзумацијом опијата, посљедице узроковане смањеном урачунљивошћу укључујући самоповређивање, повређивање других и др. У дугорочне посљедице спадају, озбиљна хронична обољења, поремећени породични односи, распад породице као основне ћелије друштва, измијењена структура личности, те смрт предозирањем и друго.

Република Српска, као и Босна и Херцеговина је у међународном промету наркотика остала и даље углавном транзитна земља преко које се одвија кријумчарење опојних дрога ка већим потрошачким центрима у западним земљама. Поред ограничености наркотичког тржишта у БиХ, разлози за пребацивање опојних дрога даље према западу леже у добити која је далеко већа приликом препродаје у земљама Европске Уније.

Злоупотреба опојних дрога, најчешће праћена развојем зависности, глобална је појава присутна у многим земљама свијета без обзира на њихов социјално-економски развој, тако да ни Република Српска не може бити изолована и поштеђена проблема злоупотребе опојних дрога, као једног од врло важних проблема са којим се наше друштво мора суочити. Нарастањем злоупотребе опојних дрога у друштву, расте и стопа криминалних радњи које су починили зависници, као директна посљедица злоупотребе опојних дрога, што од друштва захтијева и адекватну реакцију.

Законом о производњи и промету опојних дрога („Службени гласник Републике Српске“ број 110/03) регулисани су:

- услови за узгој биљака из којих се могу произвести опојне дроге, те услови за производњу, посједовање и промет опојних дрога и супстанци које се могу употријебити за производњу опојних дрога;
- надзор над узгојем биљака из којих се могу произвести опојне дроге, те надзор над производњом, посједовањем и прометом опојних дрога и супстанци које се могу употријебити за израду дрога; и
- мјере за сузбијање злоупотребе опојних дрога.

Злоупотреба опојних дрога данас је у свијету један од готово нерјешивих друштвених проблема који се директно или индиректно тиче различитих система и подсистема друштвеног дјеловања. Међу друштвено неприхватљивим понашањима данашњице, по својим посљедицама, како према појединцу, тако и према осјетљивим групама становништва, зависност о дрогама и криминал директно повезан овом појавом налазе се у самом врху друштвених проблема. Злоупотреба опојних дрога

узрокује велике социјалне, здравствене, али и безбједоносне проблеме, односи знатан број живота и друштву намеће велике материјалне трошкове.

Овом појавом највише су погођени млади и генерације чији виталитет представља основу планирања друштвене будућности, а може се слободно рећи да је наркоманија постала стварна опасност за друштвени развој, сигурност, здравље и будућност младих генерација.

Због тога је неопходно организовано и систематско дјеловање свих релевантних субјеката у друштву како би се адекватно одговорило на оправдане захтјеве јавности за спровођење енергичнијих активности на сузбијању ове негативне појаве у развоју друштва.

Превенција кориштења психоактивних супстанци има за циљ спријечити или одгодити почетак њиховог кориштења и може помоћи особама које су већ започеле с кориштењем, избјећи развој поремећаја кориштења психоактивних супстанци и с њом повезаних здравствених и друштвених проблема. Превенција кориштења психоактивних супстанци има и ширу сврху, а то је здрав и сигуран развој дјеце и младих који омогућује остварење њихових талената и потенцијала.

Употреба дрога и друга сродна ризична понашања су крајње тачке дугог процеса који често почиње у раном или средњем дјетињству, манифестује се у адолесценцији и има дугорочне импликације у преузимању улога одраслих као родитеља, радника, грађана. Превенција употребе дрога осигурава доступност вишеструких интервенција које се понављају за сваку наредну генерацију.

Општи циљ превенције кориштења дрога је здрав и сигуран развој људи како би остварили свој потенцијал и постали чланови који доприносе својој заједници и друштву уопште.

У основним школама са подручја општине Модрича у току школске године кроз часове биологије, хемије и часове одјељенске заједнице реализују се теме везане за превенцију и сузбијање болести зависности као што су: наркоманија, пушење, таблетоманија, алкохолизам и болести савременог доба. Наведени наставни садржаји реализују се кроз редовне часове, додатну наставу и секције.

Стање наркоманије на подручју општине Модрича у даљем тексту информације биће приказано према достављеним извјештајима институција укључених у обраду ове тематике ЈЗУ Дом здравља Модрича, Полицијска станица Модрича и ЈУ Центар за социјални рад Модрича.

ЈУ Центар за социјални рад Модрича

У 2024. години Центар за социјални рад закључно са крајем новембра евидентирао је 3 особе с подручја општине Модрича које су зависници од психоактивних супстанци. У сва три случаја стручни радници Центра су процјењивали потребе корисника, те у складу са могућностима пружали одговор на исте.

Центар за социјални рад је у току 2024. године спроводио следеће активности са корисницима који су били зависници од психоактивних супстанци:

- савјетодавне услуге су пружане у циљу препознавања значаја потребе лијечења зависника од психоактивних супстанци у одговарајућим здравственим установама. Лијечење особа са проблемом зависности се одвија у оквиру специјализованих болничких програма, односно у заједницама/комунама намијењеним за одвикавање. Такође, битан сегмент рада са корисницима јесте пружање подршке након изласка из наведених програма, а обзиром да је лијечење од зависности дуготрајан, а понекад и цјеложивотни процес. Савјетодавна помоћ пружана је и члановима породице корисника с обзиром на то да породица има значајну улогу у лијечењу, односно одвикавању од психоактивних супстанци. Савјетодавна помоћ током 2024. године пружена је за сва 3 наведена лица који су били зависници и њиховим породицама у више наврата. Израђени су и социоанамнестички подаци који су достаљени здравственим установама у којима су се корисници лијечили.
- једнократна новчана помоћ пружена је за сва 3 наведена корисника у зависности од потреба, а укупно је одобрено 6 једнократних помоћи и то за набавку лијекова и одлазак у заједницу/комуноу. У свим случајевима Центар за социјални рад при одобравању новчаних помоћи за набавку лијекова водио је рачуна да се корисницима обезбиједи лијекови преко апотеке, односно да се новац уручи сродницима који ће га искористити за лијечење. Једнократна новчана помоћ је реализована на наведени начин обзиром да код зависника од психоактивних супстанци није ријеткост да се јави губитак самоконтроле, односно мањак самопроцјене, те како би избјегли евентуалну злоупотребу пружене финансијске помоћи.

Рад са зависницима од психоактивних супстанци је специфичан по томе што је у већини случајева корисницима неопходно пружити помоћ са више аспеката обзиром на комплексност проблема које имају. С тим у вези у 2024. години Центар за социјални рад је остварио сарадњу са Центром за ментално здравље Модрича, ЈЗУ Болницом „Свети апостол Лука“ Добој (Одјељење за психијатрију) и са Универзитетским клиничким центром Бања Лука (Клиника за психијатрију – Детокс центар), а све у циљу проналаска заједничког одговора на проблеме које корисници, односно зависници од психоактивних супстанци имају.

ЈЗУ Дом здравља Модрича – Центар за ментално здравље

Центар за ментално здравље који дјелује у склопу Дома здравља Модрича доставио нам је информацију да су у току 2024. године имали 4 овисника о психоактивним супстанцама који су затражили помоћ Центра. Центар за ментално здравље је најчешће мјесто гдје се јављају овисници након болничког лијечења, а гдје Центар за ментално здравље представља подршку у лијечењу болести овисности из области наркоманије, а не носиоца активности у лијечењу истих.

Из Центра за ментално здравље такође наводе да имајући у виду специфичност ове проблематике достављена информација није добар показатељ стварног стања наркоманије на подручју општине Модрича.

Полицијска станица Модрича

Полицијска станица Модрича нам је доставила податке о стању у области злоупотребе опојних дрога на подручју Полицијске станице Модрича за период јануар – октобар 2024. године са упоредним подацима из претходне године.

Током 2024. године у периоду јануар – октобар на подручју које покрива Полицијска станица Модрича евидентирано је укупно 50 случајева злоупотребе опојних дрога од којих је 8 кривичних дјела и 42 прекршаја, док је у истом периоду претходне 2023. године евидентирано укупно 65 случајева од чега 10 кривичних дјела и 55 прекршаја што је смањење за 23,1%. Из наведеног је видљиво да је евидентирано и документовано 2 кривична дјела мање него претходне године и 13 прекршаја. Од наведених 8 кривичних дјела током 2024. године, у 3 случаја ради се о кривичном дјелу „омогућавање уживања опојних дрога“ из члана 208. Кривичног законика РС и 5 случајева кривичног дјела „неовлаштена производња и промет опојних дрога“ из члана 207. Кривичног законика РС. Укупно је пријављено 49 лица од чега за почињено кривично дјело 8 лица, а за прекршај 41 лице (издат прекршајни налог или поднесен захтјев за покретање прекршајног поступка). Од наведеног броја 41 лице је лишено слободе.

Од стране полицијских службеника Полицијске станице Модрича у циљу доказивања кривичних дјела из области злоупотребе опојних дрога и одузимања опојних средстава извршено је 7 претреса породичних кућа, возила и лица.

Преглед свих случајева злоупотребе опојних дрога (кривична дјела и прекршаји) са упоредним подацима из претходне године приказан је у наредној табели:

	2024	2023	(%)
Укупан број евидентираних случајева злоупотреба опојних дрога (КД и прекршаји)	50	65	-23,1
Укупан број поднесених извјештаја о извршеним КД и пријава о почињеном прекршају	11	13	-15,4
- поднесених од стране крим полиције	8	6	33,3
- поднесених од стране униформисане полиције	3	7	-57,1
Укупан број пријављених лица (КД и прекршаји)	49	60	-18,3
Укупан број пријављених физичких лица по полној структури (КД и прекршаји)	49	56	-12,5
- мушког пола (пунољетна и малолетна лица)	47	53	-11,3
- женског пола (пунољетна и малолетна лица)	2	3	-33,3
- повратници	0	1	-100,0
Укупан број пријављених малолетних лица мушког и женског пола (КД и прекршаји)	0	0	-
Број пријављених малолетника мушког пола (КД и прекршаји)	0	0	-
- дјеца до 14 година	0	0	-
- млади малолетници од 14 до 16 година	0	0	-
- старији малолетници од 16 до 18 година	0	0	-
Број пријављених малолетника женског пола (КД и прекршаји)	0	0	-
- дјеца до 14 година	0	0	-

- младе малољетнице од 14 до 16 година	0	0	-
- старије малољетнице од 16 до 18 година	0	0	-
Повратници малољетници	0	0	-
Број пријављених правних лица	0	4	-100,0
Број лица лишених слободе (КД и прекршаји)	41	7	485,7

Преглед кривичних дјела (КД) из области злоупотребе опојних дрога са упоредним подацима из претходне године приказан је у наредној табели:

	2024	2023	(%)
Број КД злоупотребе опојних дрога	8	10	-20,0
Број КД по НН	8	10	-20,0
Број расвијетљених КД по НН	8	10	-20,0
- из претходних година	0	0	-
- из текуће године	8	10	-20,0
Број извјештаја	8	6	33,3
Број пријављених лица (физичких и правних)	7	7	-
Број пријављених физичких лица	7	7	-
- мушког пола	5	7	-28,6
- малољетници	0	0	-
- женског пола	2	0	-
- малољетнице	0	0	-
Број пријављених малољетника	0	0	-
- повратници (од укупно пријављених лица)	0	1	-100,0
- повратници малољетници	0	0	-
Број пријављених правних лица	0	0	-
Укупно разријешено	8	10	-20,0
Коефицијент укупне расвијетљености (%)	100%	100%	-
Коефицијент расвијетљености по НН (%)	100%	100%	-

Из претходне табеле је видљиво да је број евидентираних кривичних дјела из области злоупотребе опојних дрога смањен за 20% јер је током 2023. године евидентирано 10 кривичних дјела, односно 2 кривична дјела више него 2024. године. Пријављено је 8 лица, а ниједно од лица нису повратници у чињењу оваквих кривичних дјела. Такође, коефицијент расвијетљености кривичних дјела из области злоупотребе опојних дрога је за 2024. годину 100%, као и претходне године.

Полицијски службеници Полицијске станице Модрича извршили су проналазак и одузимање следеће количине опојних материја:

- марихуана (44,3 грама),
- амфетамин „спид“ (48,2 грама), и
- кокаин (0,9 грама).

У извјештају Полицијске станице Модрича наведене су и планиране активности за 2025. годину, а у питању је повећање активности на спречавању и расвијетљавању догађаја који имају елементе злоупотребе опојних дрога и то кроз ангажовање свих расположивих капацитета Полицијске станице Модрича. Поред редовног ангажовања припадника криминалистичке полиције, потребно је додатно ангажовати и мотивисати припаднике униформисане полиције кроз позорне и патролне службе, контролу у саобраћају гдје ће фокус бити на појачаној контроли лица која су већ евидентирана као

конзументи опојних дрога, вршење тестирања на присуство наркотичких средстава у организму приликом њиховог учествовања у саобраћају као и површински преглед одјеће и возила. Остварити додатну сарадњу са сусједним полицијским станицама у циљу размјене информација. Зависно од прикупљених информација на терену и у наредном периоду ће бити организовани и вршени претреси са истим циљем. Током периода април – октобар вршити обилазак терена на подручју општине Модрича и Вукосавље у циљу проналаска засада индијске конопље. Организовати предавање у школама на подручју општина Модрича и Вукосавље о штетности злоупотребе опојних дрога. Предавањима обухватити ученике као и родитеље.

ЗАКЉУЧАК

Злоупотреба опојних дрога, најчешће праћена развојем зависности, глобална је појава присутна у многим земљама свијета без обзира на њихов социјално-економски развој, тако да ни Република Српска не може бити изолована и поштеђена проблема злоупотребе опојних дрога, као једног од врло важних проблема са којим се наше друштво мора суочити.

Иако зависност о дрогама спада у најтеже социо-патолошке појаве савременог доба, још увијек се не може рећи да постоје учинковити начини за њено сузбијање. Чак и у модерним и економски моћним земљама ова појава представља водећи нерјешиви проблем, а стање у сиромашним земљама које пролазе транзицијску фазу развоја још је горе. Република Српска и цијела БиХ у послеријатном времену, пролазећи кроз тежак процес успостављања друштвено прихватљивих система вриједности, суочена с изазовима стварања демократске стабилне државе усклађене с европским стандардима, посебно је изложена епидемијском таласу употребе и злоупотребе свих психоактивних супстанци.

Без обзира на чињеницу да разне врсте дрога имају различите ефекте дјеловања на организам, ипак њихова понављана употреба или злоупотреба води истом циљу – развијању болести зависности. Због тога је први задатак цјелокупне друштвене заједнице, а посебно стручно профилисаних професионалаца, да понуде такве програме примарне превенције који би заинтересовали младе да се активно укључе у њихово провођење.

Иако су традиционалне „линије одбране“ породица, школа и макросоцијално окружење, ипак је најважнија одбрана од дрога сам појединац код којег треба свим средствима развијати вјештине одолијевања притисцима да први пут узме дрогу.